

ALICJA SZUBA

WIELKOŚĆ RODZINY I JEJ OSZCZĘDNOŚCI

Celem tego artykułu jest zobrazowanie związku między wybranymi czynnikami społecznymi i demograficznymi a procesem oszczędzania. Problem ten nie jest nowy, a jednak stale aktualny, wymagający omówienia osiągnięć dotychczasowych teorii.

Większość ekonomistów ostatecznie odeszła od poglądów Keynesa z proporcjami oszczędnościowymi wzrastającymi wraz ze wzrostem dochodów. W 1950 r. Duesenberry sformułował zupełnie nową teorię, że oszczędności danej osoby zależą od relacji jej dochodu do dochodów otoczenia¹. Potem Kuznets wystąpił z twierdzeniami, że przyrost demograficzny stworzył warunki przyczyniające się do zwiększenia oszczędności. Jego zdaniem, gdy nastąpi zwiększenie przyrostu ludności nie wystarczy utrzymanie nie zmienionej kwoty oszczędności uprzednich, należy kwotę tę zwiększyć na przyszłe wydatki². A. J. Coale podziela ten pogląd. Nie, wyklucza on, że obecność dodatkowego dziecka zdopinguje niektórych rodziców, mających na względzie zapewnienie przyszłego bytu temu dziecku, do zwiększenia oszczędności. W społeczeństwie większości małżeństw nastąpi jednak zwiększenie konsumpcji i topnienie oszczędności z powodu pojawienia się dodatkowego dziecka. Ten punkt widzenia zdaje się być potwierdzony licznymi ankietami i analizami nad wydatkami i konsumpcją małżeństw w krajach zachodnich³.

Należy wykluczyć, że oszczędności zależą tylko od czynnika demograficznego. Współczesną myśl ekonomiczną interesuje również wpływ czynników ekonomicznych i społecznych na poziom oszczędności. Colin Clark analizując teorię Keynesa twierdzi, że cały poziom rzeczywistych dochodów na głowę jest ważnym czynnikiem wywierającym wpływ na osz-

¹ C. Clark, *Population Growth and Land Use*, London 1967, s. 266.

² S. Kuznets *Population Change Aggregate Output. Demographic and Economic Change in Developed Countries*, Princeton 1960, s. 330; S. Kuznets, *Demographic Development and Economic Growth*, Belgrade 1965, United Nations; J. Stassart, *Les avantages et les inconvénients économiques d'une population stationnaire*, Liège 1965.

³ A. J. Coale, *Population Change and Demand Prices and the Level of Employment*, [w:] *Demographic and Economic Change ...*, op. cit.

czędności, co nie stanowi jednak, że dochód jest jedyną determinantą. Badając wpływ innych czynników na oszczędności uzyskano następującą relację:

$$S = -4 \cdot 40 + 2 \cdot 10 \cdot \lg_e Y + 0,58C + 0,10P + 5,08W + 3,15D$$

0,76 0,13 0,04 1,06

gdzie:

S — oszczędności netto,

Y — siła nabywcza rzeczywistych dochodów na głowę ludności wyrażona w dolarach,

C — rozchody netto,

P — dziesięcioletnie tempo wzrostu ludności,

W — zniszczenia wojenne wyrażone jako wielokrotność produktu społecznego netto z 1938 r. do współczynnika wydatków,

D — umowne zmienne przybierające wartość 0 dla okresu przed 1955, a 1 dla okresu po 1955 r.⁴

Nasuwa się pytanie, jak rozpatrywane tutaj związki kształtują się w obecnych polskich warunkach. W pierwszej fazie naszych dociekań postanowiliśmy wybrać zespół hipotetycznych determinant.

Przedmiotem wstępnego badania zmierzającego do wyłuszczonego wyżej celu jest 1230 rodzin poznańskich. Przy wyborze metod i techniki badania zdecydowaliśmy się na ankietę. Metoda ta pozwala na uzyskanie dodatkowych informacji, których urzędowa ewidencja bieżąca dostarczyć nie mogła. Ankieta nasza dostarczyła informacji dotyczących liczby, rodzaju i roku założenia książeczek oszczędnościowych, których wyróżniono następujące rodzaje: systematycznego oszczędzania, premiowanie, oprocentowane, mieszkaniowe, samochodowe i inne. Kwestionariusz został wypełniony w bezpośrednim kontakcie z rodziną poddaną obserwacji, wszystkie rodziny odwiedziono w ich mieszkaniach.

Rodziny objęte badaniem opisano przy pomocy cech demograficznych i ekonomicznych. Na cechy demograficzne składają się: wiek matki w dniu 30 VI 1966 r. oraz liczba żywo urodzonych dzieci. Natomiast cechy ekonomiczne obejmują informacje dotyczące źródła utrzymania, zawodu subiektywnego i obiektywnego, pochodzenia społecznego i wykształcenia ojca i matki. Na podstawie danych dotyczących wieku matki w dniu 30 VI 1966 r. wyodrębniono pięć grup wieku matek: do 24 lat, 25-34, 35-44, 45 - 54, 55 lat i więcej. Dzięki temu podziałowi można zaobserwować, czy wiek matek wywiera jakikolwiek wpływ na poziom oszczędności.

Wyodrębniono również cztery grupy według źródła utrzymania rodziców: przemysł i budownictwo, handel i transport, naukę, oświatę, kulturę i ochronę zdrowia oraz inne źródła.

Za dalsze zmienne objaśniające proces oszczędzania w naszych bada-

⁴ C. Clark, op. cit., s. 267 - 268.

niach przyjęto: wykształcenie ojca i matki, aktywność zawodową matki, wiek matki w dniu 30 VI 1966 r. oraz liczbę dzieci żywo urodzonych.

Przypuszczalnie efektywną determinantą jest wykształcenie ojca i matki mierzone łączną liczbą ukończonych klas szkoły podstawowej, szkoły średniej i lat studiów wyższych. Można zauważyć, że wraz ze wzrostem wykształcenia matki i ojca wzrastają odsetki rodzin posiadających kwalifikowane książeczki oszczędnościowe (tabella 3, 4, 5, 6).

Kolejną przypuszczalną determinantą jest aktywizacja zawodowa matki, tj. stosunek jej do pracy. Nasuwa się tutaj pytanie: czy aktywność zawodowa matki jest rzeczywiście czynnikiem decydującym o oszczędnościach? Przeprowadzone badanie potwierdza to przypuszczenie (tabela 7, 8). Nie wiemy zaś jaki jest mechanizm tego czynnika: czy aktywizacja stwarza skłonności do oszczędzania czy też wpływa na nie przez zwiększające się dochody rodziny?

Jedną ze zmiennych objaśniających oszczędzanie jest wiek rodziców. Można zauważyć, że najczęściej oszczędzają rodziny, w których matki są w wieku do 24 lat. Największa też jest liczba kobiet pracujących zawodowo w tej grupie wieku, co z pewnością tłumaczy wzrost oszczędności w tej grupie (tabele 9, 10).

Nasza próba 1230 rodzin poznańskich nie daje żadnych podstaw do twierdzenia, że ze wzrostem liczby dzieci maleje częstość rodzin oszczędzających (tabela 11). Sporadycznie niższe odsetki oszczędzających wśród rodzin sześciodzieciowych i większych mogą wynikać ze zbyt małej podzbiorowości takich rodzin. Na uwagę zasługują wysokie odsetki rodzin bezdzieciowych oszczędzających na książeczki mieszkaniowe i dość niskie odsetki tych rodzin oszczędzających na inne książeczki. Uwagi godny jest lekko rosnący trend oszczędzających — w miarę wzrostu liczby dzieci — wśród rodzin o wyższym wykształceniu utrzymujących się z pracy w dziale oświaty, kultury i ochrony zdrowia. Pełniejszy obraz zależności oszczędzania od czynników demograficznych dostarczy nam analiza wkładów.

THE SIZE OF A FAMILY AND ITS SAVINGS

Summary

The aim of the article was to determine the connection among the chosen social and demographic factors and the frequency of saving money in PKO by families. In that time there were examined 1230 families of Poznań.

The informations were got, by the help of an inquiry, about the demographic and social features of these families and about the amount, kind and year of setting up their savings-bank books. The chosen demographic features were mother's age and the number of children, the chosen social features were: source of living, occupation and education.

One can observe that the higher education of father and mother, the higher percent of families that have the savings-bank books. A very strong factor of saving money of a family was the economic activity of the mother. At last, the growing number of children in families is accompanied by unchanged or slightly rising tendency of the families to save money.

Preferencje poznanskich rodzin w zakresie oszczędzania w PKO — podział według źródła utrzymania

Tabela 1

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Z tego rodziny utrzymujące się z pracy w dziale									
	Rodziny ogółem		przemysłu i budownictwa		handlu i transportu		oświaty, nauki kultury i ochrony zdrowia		inne źródła utrzymania	
	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają
Systematycznego oszczędzania	360	870	158	366	96	205	34	69	72	230
Premiowane	282	948	126	398	62	239	28	75	66	236
Oprocentowane	580	650	233	291	150	151	48	55	149	153
Mieszkaniowe	308	922	135	389	74	227	23	80	76	226
Samochodowe	250	980	105	419	58	243	26	77	61	241
Inne	20	1210	8	516	6	295	3	100	3	299

Wielkość rodzin i ich preferencje w zakresie oszczędzania w PKO — podział według liczby żywo urodzonych dzieci

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Z tego rodziny o liczbie dzieci żywo urodzonych																	
	Rodziny ogółem		0		1		2		3		4		5		6 i więcej			
	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają
Systematycznego oszczędzania	360	870	14	53	55	114	135	279	99	264	34	113	18	30	5	17		
Premiowane	282	948	17	50	41	128	102	312	72	291	35	112	11	37	4	18		
Oprocentowane	580	650	30	37	73	96	215	199	159	204	73	74	22	26	8	14		
Mieszkaniowe	308	922	23	44	47	122	121	293	73	290	32	115	7	41	5	17		
Samochodowe	250	980	10	57	48	121	102	312	62	301	22	125	6	42	—	22		
Inne	20	1210	2	65	2	167	10	404	3	360	2	145	—	48	1	21		

Tabela 3

Preferencje rodzin poznanskich w zakresie oszczędzania w PKO — podział według źródła utrzymania i wykształcenia ojca (w odsetkach)

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Wykształcenie ojca — lata nauki szkolnej	Rodziny ogółem		Z tego rodziny utrzymujące się z pracy w dziale						inne źródła utrzymania	
				przemysłu i budownictwa		handlu i transportu		oświaty, nauki, kultury i ochrony zdrowia			
		oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają
Systematycznego oszczędzania	1 - 9	28	72	32	68	31	69	17	83	12	88
	10 - 12	30	70	30	70	33	67	46	54	26	74
	13 i więcej	30	70	27	73	33	67	31	69	29	71
Premiowane	1 - 9	23	77	26	74	22	78	17	83	13	87
	10 - 12	21	79	22	78	20	80	35	65	18	82
	13 - więcej	24	76	22	78	16	84	23	77	30	70
Oprocentowane	1 - 9	43	57	37	63	47	53	58	42	50	50
	10 - 12	47	53	50	50	46	54	31	69	48	52
	13 i więcej	52	48	53	47	60	40	48	52	50	50
Mieszkaniowe	1 - 9	20	80	19	81	22	78	33	67	18	82
	10 - 12	25	75	31	69	20	80	15	85	25	75
	13 i więcej	30	70	34	66	31	69	25	75	29	71
Samochodowe	1 - 9	14	86	13	87	15	85	25	75	12	88
	10 - 12	17	83	18	82	13	87	12	88	22	78
	13 i więcej	30	70	35	65	36	64	25	75	24	76
Inne	1 - 9	1	99	1	99	2	98	8	92	—	100
	10 - 12	1	99	1	99	1	99	4	96	1	99
	13 i więcej	2	98	2	98	4	96	2	98	1	99

Tabela 4

Preferencje rodzin poznanskich w zakresie oszczędzania w PKO — podział według źródeł utrzymania i wykształcenia matki (w odsetkach)

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Wykształcenie matki — lata nauki szkolnej	Rodziny ogółem		Z tego rodziny utrzymujące się z pracy w dziale							
				przemysłu i budownictwa		handlu i transportu		oświaty, nauki, kultury i ochrony zdrowia		inne źródła utrzymywania	
		oszczędzają	nie oszczędzają	oszczę- dzają	nie oszczę- dzają	oszczę- dzają	nie oszczę- dzają	oszczę- dzają	nie oszczę- dzają	oszczę- dzają	nie oszczę- dzają
Systematycznego oszczędzania	1 - 9	28	72	28	72	33	67	31	69	21	79
	10 - 12	31	69	33	67	28	72	31	69	27	73
	13 i więcej	32	68	31	69	35	65	34	66	31	69
Premiowane	1 - 9	23	77	25	75	23	77	26	74	19	81
	10 - 12	21	79	22	78	19	81	28	72	18	82
	13 i więcej	32	68	24	76	6	94	25	75	42	58
Oprocentowane	1 - 9	45	55	41	59	47	53	51	49	49	51
	10 - 12	49	51	50	50	53	47	33	67	48	52
	13 i więcej	54	46	49	51	64	36	53	47	61	39
Mieszkaniowe	1 - 9	20	80	20	80	21	79	17	83	21	79
	10 - 12	31	69	34	66	27	73	22	78	31	69
	13 i więcej	37	63	39	61	47	53	31	69	37	63
Samochodowe	1 - 9	17	83	15	85	15	85	23	77	22	78
	10 - 12	23	77	25	75	25	75	22	78	19	81
	13 i więcej	30	70	35	65	35	65	28	72	26	74
Inne	1 - 9	2	98	1	99	2	98	3	97	1	99
	10 - 12	2	98	2	98	3	97	6	94	1	99
	13 i więcej	—	100	2	98	—	100	—	100	—	100

Tabela 5

Wielkość rodzin i ich preferencje w zakresie oszczędzania w PKO — podział według liczby żywo urodzonych dzieci i wykształcenia ojca (w odsetkach)

Rodzaj książeczek oszczędności- wych	Wykształ- cenie ojca — lata nauki szkolnej	Rodziny ogółem	Z tego rodziny o liczbie dzieci żywo urodzonych											
			0		1		2		3		4		5	
			oszczęd- czają	nie oszczęd- czają	oszczęd- czają	nie oszczęd- czają	oszczęd- czają	nie oszczęd- czają	oszczęd- czają	nie oszczęd- czają	oszczęd- czają	nie oszczęd- czają	oszczęd- czają	nie oszczęd- czają
Systematyczne oszczędzania	1 - 9	29	—	100	35	65	29	71	30	70	26	74	39	61
	10 - 12	30	28	72	29	71	33	67	25	75	37	63	38	62
	13 i więcej	29	21	79	31	69	36	64	22	78	8	92	57	43
Premiowane	1 - 9	23	50	50	11	89	25	75	24	76	22	78	25	75
	10 - 12	21	24	76	27	73	22	78	14	86	26	64	23	77
	13 i więcej	24	24	76	27	73	26	74	20	80	26	64	14	86
Oprocentowane	1 - 9	43	50	50	38	62	48	52	38	62	44	56	46	54
	10 - 12	47	41	59	45	55	52	48	42	58	55	45	46	54
	13 i więcej	51	50	50	50	50	55	45	48	52	56	44	57	43
Mieszkaniowe	1 - 9	21	—	100	16	84	23	77	20	80	25	75	11	89
	10 - 12	26	34	66	31	69	34	66	15	85	19	81	15	85
	13 i więcej	29	38	62	31	69	30	70	23	77	26	74	28	72
Samochodowe	1 - 9	14	25	75	11	89	20	80	12	88	10	90	18	82
	10 - 12	17	14	86	17	83	20	80	17	83	14	86	8	92
	13 i więcej	30	16	84	43	57	35	65	22	78	35	65	—	100
Inne	1 - 9	1	—	100	3	97	1	99	1	99	1	99	—	100
	10 - 12	1	—	100	2	98	2	98	2	98	—	100	—	100
	13 i więcej	2	6	94	100	—	4	96	1	99	4	96	—	100

Tabela 7

Preferencje rodzin poznanskich w zakresie oszczędzania w PKO — podział według źródła utrzymania i aktywności zawodowej matki (w odsetkach)

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Aktywność zawodowa matki	Rodziny ogółem		Z tego rodziny utrzymujące się z pracy w dziale					
				przemysłu i budownictwa		handlu i transportu		oświaty, nauki, kultury i ochrony zdrowia	
		oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają
Systematycznego oszczędzania	razem	29	71	29	71	32	68	33	67
	matka pracuje	31	69	29	71	35	65	34	66
	matka nie pracuje	27	73	30	70	29	71	31	69
Premiowane	razem	23	77	24	76	21	79	26	74
	matka pracuje	24	76	26	74	20	80	26	74
	matka nie pracuje	21	79	22	78	21	79	26	74
Oprocentowane	razem	46	54	43	57	49	51	44	56
	matka pracuje	45	55	43	57	48	52	43	57
	matka nie pracuje	48	52	43	57	50	50	45	55
Mieszkaniowe	razem	25	75	26	74	25	75	22	78
	matka pracuje	28	72	31	69	27	73	25	75
	matka nie pracuje	22	78	19	81	23	77	18	82
Samochodowe	razem	21	79	20	80	19	81	24	76
	matka pracuje	21	79	20	80	20	80	28	72
	matka nie pracuje	20	80	20	80	18	82	18	82
Inne	razem	1	99	2	98	2	98	3	97
	matka pracuje	1	99	2	98	1	99	3	97
	matka nie pracuje	1	99	1	99	3	97	3	97

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Rodziny ogółem		Z tego rodziny o liczbie dzieci żywo urodzonych														
			0		1		2		3		4		5		6 i więcej		
	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają		
Samochodowe	razem matka	20	80	15	85	28	72	25	75	17	83	15	85	10	90	—	100
	pracuje matka nie	21	79	15	85	31	69	23	77	21	79	13	87	6	94	—	100
	pracuje	19	81	20	80	21	79	28	72	14	86	16	84	13	87	—	100
	razem matka	1	99	3	97	1	99	2	98	3	97	1	99	—	100	5	95
Inne	pracuje matka nie	1	99	3	97	3	97	2	98	—	100	1	99	—	100	—	100
	pracuje	1	99	—	100	—	100	2	98	5	95	1	99	1	100	7	93

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Wiek matki — lata	Rodziny ogółem		Z tego rodziny o liczbie dzieci żywo urodzonych													
				0		1		2		3		4		5		6 i więcej	
				oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają
Systematycznego oszczędzania	do 24	26	74	17	83	34	66	50	50	—	—	—	—	—	—	—	—
	25 - 34	29	71	27	73	28	78	30	70	29	71	—	100	—	—	—	—
	35 - 44	29	71	13	87	33	67	33	67	28	72	23	77	18	82	—	100
	45 - 54	35	65	50	50	36	64	33	67	32	68	41	59	43	57	40	60
	55 i więcej	26	74	100	—	27	73	30	70	22	78	16	84	43	57	25	75

Rodzaj książeczek oszczędności- owych	Wiek matki — lata	Rodziny ogółem	Z tego rodziny o liczbie dzieci żywo urodzonych													
			0		1		2		3		4		5		6 i więcej	
			osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają	osz- czę- dzają	nie osz- czę- dzają		
Premiowane	do 24	25	75	24	26	74	25	75	—	—	—	—	—	—	—	—
	25 - 34	20	80	27	22	78	15	85	21	79	—	100	—	—	—	—
	34 - 44	24	76	25	28	72	27	73	20	80	22	78	24	76	12	88
	45 - 54	21	79	50	13	87	21	79	23	77	26	74	22	78	—	—
	55 i więcej	30	70	—	100	60	27	73	25	75	26	74	29	71	75	25
Oprocentowane	do 24	40	60	42	42	58	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—
	25 - 34	58	42	64	47	53	63	37	57	43	100	—	—	—	—	—
	35 - 44	46	64	25	47	53	45	55	44	56	55	45	47	53	62	38
	45 - 45	43	57	100	—	56	51	49	46	54	42	58	92	8	10	90
	55 i więcej	52	48	—	100	53	63	37	50	50	53	47	29	71	50	50
Mieszkaniowe	do 24	47	53	40	55	45	50	50	—	—	—	—	—	—	—	—
	25 - 34	28	72	36	28	72	30	70	14	86	—	100	—	—	—	—
	35 - 44	27	73	13	23	77	35	65	21	79	25	75	18	82	37	63
	45 - 54	19	81	—	18	82	20	80	19	81	23	77	4	96	10	90
	55 i więcej	17	83	—	100	100	20	80	22	78	11	89	43	67	25	75
Samochodowe	do 24	25	75	18	32	68	50	50	—	—	—	—	—	—	—	—
	25 - 34	30	70	9	40	60	30	70	21	79	—	100	—	—	—	—
	35 - 44	20	80	13	23	77	26	74	15	85	20	80	12	88	—	100
	45 - 54	18	82	—	25	75	18	82	23	77	11	89	13	87	—	100
	55 i więcej	13	87	—	13	87	20	80	13	87	5	95	14	86	—	100
Inne	do 24	2	98	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	25 - 34	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—
	35 - 44	2	98	—	2	98	3	97	2	98	1	99	—	100	—	100
	45 - 54	2	98	—	3	97	1	99	—	100	3	97	—	100	10	90
	55 i więcej	2	98	—	—	100	3	97	3	97	—	100	—	100	—	100

Tabela 10

Preferencje poznańskich rodzin w zakresie oszczędzania w PKO — podział według źródła utrzymania i wieku matki (w odsetkach)

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Wiek matki lata	Rodziny ogółem		Z tego rodziny utrzymujące się z pracy w resorcie							
				przemysłu i budownictwa		handlu i transportu		oświaty, nauki, kultury i ochrony zdrowia		inne źródła utrzymania	
				oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają
Systematycznego oszczędzania	do 24	27	73	32	68	16	84	30	70	26	74
	25 - 34	27	73	25	75	42	58	25	75	29	71
	35 - 44	29	71	30	70	30	70	26	74	25	75
	45 - 54	33	67	33	67	36	64	39	61	26	74
	55 i więcej	20	80	18	82	26	74	38	62	4	96
Premiowane	do 24	26	74	26	74	11	89	20	80	39	61
	25 - 34	18	82	18	82	17	83	25	75	12	88
	35 - 44	23	77	26	74	20	80	29	71	22	78
	45 - 54	21	79	20	80	24	76	27	73	20	80
	55 i więcej	27	73	42	58	21	79	23	77	12	88
Oprocentowane	do 24	42	58	38	62	53	47	40	60	39	61
	25 - 34	54	46	60	40	58	42	50	50	35	65
	35 - 44	46	54	45	55	48	52	35	65	48	52
	45 - 54	46	54	38	62	51	49	55	45	55	45
	55 i więcej	56	44	50	50	47	53	46	54	45	55

c. d. tab. 10

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Wiek matki lata	Rodziny ogółem		W tym rodziny utrzymujące się z pracy w resorcie							
				przemysłu i budownictwa		handlu i transportu		oświaty, nauki, kultury i ochrony zdrowia		inne źródła utrzymywania	
				oszczęd- dzają	nie oszczęd- dzają	oszczęd- dzają	nie oszczęd- dzają	oszczęd- dzają	nie oszczęd- dzają	oszczęd- dzają	nie oszczęd- dzają
Mieszkaniowe	do 24	48	52	56	44	53	47	40	60	35	65
	25 - 34	28	72	29	71	21	79	25	75	29	71
	35 - 44	28	72	27	73	27	73	29	71	31	69
	45 - 54	19	81	21	79	19	81	9	91	19	81
	55 i więcej	18	82	16	84	21	79	31	69	9	91
Samochodowe	do 24	26	74	29	71	16	84	40	60	22	78
	25 - 34	25	75	25	75	21	79	19	81	35	65
	35 - 44	20	80	21	79	22	78	16	84	22	78
	45 - 54	16	84	17	83	17	83	30	70	19	81
	55 i więcej	18	82	11	89	15	85	23	77	6	94
Inne	do 24	2	98	6	94	—	100	—	100	—	100
	25 - 34	—	100	—	100	—	100	—	100	—	100
	35 - 44	2	98	9	91	3	97	10	90	1	99
	45 - 54	2	98	2	98	2	98	—	100	1	99
	55 i więcej	2	98	5	95	—	100	—	100	—	100

Tabela 11

Preferencje rodzin poznanskich w zakresie oszczędzania w PKO — podział według źródła utrzymania i liczby żywo urodzonych dzieci (w odsetkach)

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Liczba dzieci żywo urodzonych w rodzinie	Rodziny ogółem		Z tego rodziny utrzymujące się z pracy w dziale				inne źródła utrzymania	
				przemysłu i budownictwa		handlu i transportu		oświaty, nauki, kultury i ochrony zdrowia	
		oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają
Systematycznego oszczędzania	0	18	82	14	86	25	75	27	73
	1	33	67	30	70	38	62	28	72
	2	32	68	32	68	40	60	38	62
	3	27	73	29	71	28	72	30	70
	4	23	77	28	72	15	85	33	67
	5	37	63	41	59	47	53	50	50
	6 i więcej	23	77	33	67	16	84	—	100
Premiowane	0	25	75	32	68	19	81	9	91
	1	24	76	22	78	18	82	39	61
	2	24	76	24	76	26	74	28	72
	3	20	80	23	77	18	82	20	80
	4	23	77	28	72	12	88	33	67
	5	23	77	12	88	35	65	25	75
	6 i więcej	9	91	17	83	—	100	—	100
Oprocentowane	0	43	57	41	59	56	44	27	73
	1	44	56	47	53	41	59	50	50
	2	50	50	44	56	66	34	34	66
	3	42	58	42	58	35	65	43	57
	4	54	46	37	63	59	41	50	50
	5	46	54	47	53	53	47	75	25
	6 i więcej	41	59	17	83	33	67	—	100

Rodzaj książeczek oszczędnościowych	Liczba dzieci żywo urodzonych w rodzinie	Rodziny ogółem		Z tego rodziny utrzymujące się z pracy w dziale									
				przemysłu i budownictwa		handlu i transportu		oświaty, nauki, kultury i ochrony zdrowia		inne źródła utrzymania			
oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają	oszczędzają	nie oszczędzają		
Mieszkaniowe	0	34	66	36	64	37	63	27	73	38	62		
	1	28	72	30	70	29	71	22	78	22	78		
	2	30	70	27	73	33	67	25	75	33	67		
	3	20	80	26	74	19	81	13	87	16	84		
	4	22	78	21	79	14	86	33	67	31	69		
	5	14	86	18	82	12	88	25	75	10	90		
	6 i więcej	22	78	17	83	17	83	50	50	50	50		
Samochodowe	0	15	85	23	77	6	94	18	82	13	87		
	1	28	72	30	70	24	76	28	72	24	76		
	2	25	75	24	76	27	73	22	78	27	73		
	3	17	83	18	82	12	88	30	70	17	83		
	4	15	85	13	87	22	72	33	67	8	92		
	5	13	87	59	41	24	76	—	100	10	90		
	6 i więcej	—	100	—	100	—	100	—	100	—	100		
Inne	0	3	97	9	91	—	100	—	100	—	100		
	1	1	99	3	97	—	100	—	100	—	100		
	2	3	97	1	99	4	96	6	94	3	97		
	3	1	99	1	99	1	99	3	97	—	100		
	4	1	99	1	99	3	97	—	100	—	100		
	5	2	98	—	100	—	100	—	100	—	100		
	6 i więcej	4	96	8	92	—	100	—	100	—	100		